

Et minde fra krigen mod Sverige i 1658

Af *Alfred Madsen*, Lundforlund

Tre hundrede år er forløbet siden Danmark til stor lettelse kunne tage afsked med de svenske soldater, som ved deres fjendtlige og ofte grusomme adfærd havde været en så stor plage for beboerne på mange af landets egne, at der gik lang tid, før de bitre følger af deres besøg blev forvundet - mindet om det holdt sig meget længere. Et sådant minde skal genfortælles her efter beretninger af gamle folk, bl. a. min svigerfar:

„Da den svenske konge, Karl Gustav, i 1658 havde fået fast fod på Sjælland, sendte han en afdeling af sted for at trænge ind i den del af Sydvestsjælland, hvori Lundforlund danner nordgrænsen og da var omgivet af søer og moradser. Der var kun eet vadested over åen, lidt syd for Gerlev. Den svenske afdeling søgte at komme over her; den første dag forhindrede bønderne det, men dagen efter brød svenskerne igennem og slog bønderne; de faldne af dem blev gravet ned på „Præstebakken“ i Lundforlund, mens de dræbte svenske soldater blev begravet på Gerlev kirkegård.

Dagen efter drog svenskerne syd på og afbrændte landsbyen Lyngby, der bestod af 11 gårde og efter den tids forhold var meget velstående. På turen videre frem afbrændtes Højstrup, og enen raseredes på det frygteligste. Fra Lyngby

Alfred Madsen

røvedes en stor kiste af egetræ, fyldt med forskellige værdisager. Den førtes til Vemmelev, og her glemtes den i en gård, hvor den stod i mange år, men til sidst gik tabt ved en ildebrand.

Gravstedet på Gerlev kirkegård med de faldne svenskere fandtes mange år efter, da kirkegården blev reguleret, hvorved der fandtes mange forskellige metalgenstande, stammen- de fra militære personer. Fra sine drengeår erindrede min svigerfar denne begivenhed.

Lyngby lå i flere år herreløs hen; beboerne var flygtet efter branden, og senere blev alle landsbyens jorder samlet til herregården „Lyngbygaard“. Den afbrændte landsby Højstrup mellem Høve og Egeslevmagle blev senere en mindre bebyggelse.“ — — —

Til ovenstående beretning af Alfred Madsen kan supplerende tilføjes følgende: I Lundforlund sogn lå på matr. nr. 6 ved Vaarby å, nær Stude enghave en vandmølle, „Ravnsorte mølle“. Den nævnes i 1662 som „øde“, og da der efter sigende skal være fundet rester af forkullede bjælker på stedet, synes den at være ødelagt ved brand — måske kan den skrives på svenskerne skyldbræt.

I en artikel „Laalands Vilkaar“ i årbogen for Lolland-Falster 1960 oplyses, at kong Frederik III i august 1658, da Karl Gustav gjorde landgang i Korsør, til den sjællandske bondestand udsendte et brev, hvori han lovede de bondesønner, som ville forsvare landet mod fjenden, at de efter krigens ophør skulle blive fritaget for vornedskabet. Kongens nådige løfte omfattede således kun et begrænset antal bønder, og hvor mange, der nød godt af det — hvis der i det hele taget

Et minde fra krigen mod Sverige i 1658

---

blev nogen — kan ikke oplyses. Både Fr. III og Chr. IV prøvede at få vornedskabet afløst for alle, men deres prisværdige forsøg strandede på adelens modstand, og først i 1702 lykkedes det for Fr. IV — da havde vi også krig.